

Septima conclusio. qz habuit singularē pa-
 tiētā. **U**n cū septimo anno ep̄at^o ei⁹ apli ad
 diē pasce puenissent. interrogāte eos Jaco-
 bo. q̄nta p eos fecisset dñs. corā p̄lo refere-
 bāt. int̄m vt iā p̄e esset q̄ baptisari vellēt. re-
 pente quidā tēplū ingrediēs clamare icēpit
O viri israelite qd facitis cur ab istis magis
 vos decipi pmittitis. **I**nt̄m autē p̄lm cōci-
 tavit vt ap̄los lapidare vellēt. **A**scēdit autē
 hō iste sup grad⁹ vbi Jacob⁹ p̄dicabat. z ip̄m
 p̄cipitavit deorsum. z ext̄e claudicauit. cuz
 alios infirmos sanaret. noluit seip̄m sanare.
 s; p̄pter honozē ihu xpi illā diuisā voluit por-
 tare vt bon⁹ miles. **O**ctaua conclusio q̄ fuit
 marty⁹ gl̄iosus. **I**n anno em̄ ep̄at^o octauo
 vidētes iudei q̄ nō possent occidere paulū.
 eo q̄ cesarē appellasset. z romā missus fuit. p̄
 securitōis sue rabiē in Jacobū p̄uerterūt. cō-
 tra eū occasionē q̄rētes. **I**o ad eū p̄uenerūt
 dicētes. **O**ramus te vt reuoces p̄lm. qz ipse
 errat in ihu putās q̄ ip̄e sit xps. **d**ep̄camur ḡ
 te vt suadeas oib; p̄ueniētib; in diē pasce de
 ihu. **T**ibi em̄ obtēperabim⁹ oēs. z de te tam
 nos ḡ p̄lm testimoniū ferim⁹. qz iust⁹ es. z
 p̄sonā null⁹ accipis. **S**taturunt illū ḡ sup
 pinnā tēpli. z voce magna clamātes dixerūt.
Uiroz iustissime cui oēs obtempare dēm⁹.
 annūcia nob qd tibi videt de ihu. **T**ūc Ja-
 cob⁹ cū ingēti voce r̄ndit. **Q**uid me interroga-
 tis de filio hoīs. **E**cce ip̄e sedet i celis a dex-
 tris dei. ventur⁹ iudicare viuos z mortuos.
Hoc audiētes xp̄iani gauisi sūt valde. **P**ha-
 risei autē z scribe dixerunt. **V**ale fecim⁹ tale
 testimoniū p̄stare ihu. **A**scēdam⁹ et p̄cipite-
 m⁹ eū deorsū. z clamauerūt dicētes. o. o. z iu-
 stus errauit. z p̄cipitauerūt eū z lapidib; ob-
 ruebāt eū dicētes. **L**apidem⁹ Jacobū iustū
Qui deiecit nō solū mori nō potuit s; p̄uer-
 sus et sup gēna p̄cūbens orabat dī. **R**ogo
 dñe dimitte eis qz nesciūt qd faciūt. **T**ūc vn⁹
 ex ip̄is particā fullonis arripēs valido ictu
 caput ei⁹ ip̄etiit z cerebrū excussit taliq; mar-
 tyrio migrauit ad dñm. **N**ona cōclasio q̄
 refert **J**osephus q̄ p̄ p̄ctm̄ mortis Jacob⁹
 iusti factū ē excidiū hierl̄m z dispsio iudeoz
 s; nō solū ob mortē Jacob⁹ s; etiā ob mortē
 dñi p̄cipue h̄ destructio facta ē sm̄ q̄ dñs dī
 in euāgelio. **L**u. xix. **N**ō relinquet i te lapidē
 sup lapidē. eo q̄ nō cogueris sp̄s visitatiois
 tue. **T**ert⁹ em̄ fili⁹ vespasiani impatoris hie-
 rusalē cepit z captā subuertit tēplūq; fundi-
 tus destruxit. **E**t sic iudei xpm̄. xxx. denarijs

emerūt. sic z ip̄e vno denario. xxx. iudeos ve-
 didit. vt narrat **J**oseph⁹. **N**onagitasēptē mī-
 lia iudeoz vediti sūt z vndecies centena mī-
 lia fame z gladio perierūt.

De inuēitione sancte crucis Sermo.

Ibi absit gloria!

In nisi i cruce dñi nri ihu xpi. **V**er-
 bū istud habet textualit̄ **Gal. vi. Et**
 officiat in epla hodierna. **S**olēnitatis ista et
 festū p̄ns dī inuētio scē crucis. qz br̄a **Dele-**
 na mī **C**ōstātini impatoris cū mltis mira-
 culis inuenit crucē dñi nri ihu xpi quā iudei
 absōderūt. **D**e h̄ etiā erit s̄mo nr̄. **S**i placet
 deo habebim⁹ bonas doctrias ad intellect⁹
 illuminationē. vite ordinatiōz. z aiaz n̄faz cō-
 solatiōez. s; p̄mo salutes s̄go maria. **I**n p̄nti
 s̄mōe intēdo p̄tractare s̄bū p̄positū triplicit̄.

Primo in p̄sona xpi in cruce patiētis.

Secūdo in p̄sona beate **Helene** crucem
 requirentis.

Tertio i p̄sona cuiuslib; hoīs s̄e credētis

De p̄mo p̄tractādo s̄bū in p̄sona xpi i cruce
 patiētis diē ip̄e xps. **I**bi absit. s; q̄ veniam
 ad gloriā resurrectiōis corpis nisi p̄ crucem

Inuenit eī clare i sacra scriptura q̄ xps mltis
 tēs fuit in p̄culo mortis in iudeos. z d̄ner-

simode fuit ei⁹ mors inētata. s; null⁹ ali⁹ mo-
 dus moriēdi placuit sibi nisi in cruce. alios

modos moriēdi vitauit fugiēdo vl̄ aliē. **S**z
 ad mortē crucis venit ḡris ip̄emet d̄ galileā

in hierl̄m. **P**rio quidē fuit in p̄culo mori-
 endi stari qm̄ fuit nat⁹. **T**ūc em̄ regebat **D**e-

rodes alienigena. **Q**ui fauore ipator⁹ romā-
 ni obtinuit regimē iudeoz q̄ audiēs natiui-

tatē regis iudeoz a regib; oriētis. z locū nati-
 uitatis a rabinis iudeoz voluit xpm̄ occide-

re. p̄ qd̄ misit hoīes armoz vt occideret om̄s
 pueros ciuitat⁹ berhleē z ei⁹ attinētis. et ita

factū est. **S**z angel⁹ dñi apparuit **J**oseph dī-
 cēs q̄ fugeret in egyptū scū puero z m̄re ei⁹ z

sic euasit xps. et fuit p̄pleta p̄ph̄ia **J**ob. i. **P**ue-
 ros p̄cusserūt gladio. z euasi ego sol⁹ **Q**uerit⁹

q̄re ista mors n̄ placuit sibi. **R**ūtio moral⁹. ad
 instruēdū nos vt vitem⁹ mortē gladij sp̄ualis

sez excōicatiōis. **L**egit⁹ q̄ i passiōe sol⁹ **P**etr⁹
 portabat gladiū. **S**ymon petr⁹ h̄ns gladiū

eduxit eū. z p̄cussit p̄tōsticis seruu⁹ z abscidit
 auriculā ei⁹ dextrā. **J**o. xvij. **R**ō q̄re sol⁹ san-

ctus **P**etr⁹ portabat gladiū. quia sol⁹ papa
 vel pl̄anus habet gladiū sn̄e excōmunicatio-

nis. **I**ste gladi⁹ multū est timēd⁹ z cauēdus

De inuentione sancte crucis

Sicut enim gladius materialis scindendo diuidit membrum a corpore. ita gladius excoriationis diuidit et scindit hominem qui est membrum mysticum ecclesie a corpore ecclesie. in tantum quod si in ecclesia daretur mihi optio quod uelle amplius. uel perdere digitum. uel stare in excoriatione. potius uelle perdere digitum etiam manus et pedes etc. quam esse excoriatum per media hora. etc. q. iij. ois. Nihil dicitur formidare christi animum qui separari a corpore christi. Si enim separatus a corpore eius. non est membrum eius. et si non est membrum eius non vegetatur spiritu eius. Uide ibi pulchra. c. absit. de excoriatione. Dicatur miraculum de arbore nucum. Ecce ratio quare christus noluit mori de gladio ut nos uitemus gladium spirituale. quod ferit quando dicitur. denunciamus tale excoriatum esse etc. Fugit ergo a facie gladii. quoniam uictor iniquitatum est gladius. Job. xix. Fugit homo a facie gladii quando ponit se in ratione. quod statim homo inuenit absolutionem. Nullus dicat. ita bene comedo bibor dormio sic ante excoriationem. comedo panem etc. sed non comedit anima. quod est periculum. Secundo christus fuit in periculo moriendi precipitatus. ut recitatur Luce. iij. Christus enim natus fuit in ciuitate bethleem. et fuit nutritus in ciuitate nazareth. Ioseph dicitur de nazareth. Et incepit predicare et miracula facere in ciuitate capharnaum. Tunc iudei dixerunt. Quanta audiuimus de te facta in capharnaum. fac et hic in patria tua. Luce. iij. Respondit eis christus in fine quod non merebantur. quod non credebant in eum. imo despiciebant eum. dicens. Nonne hic est filius fabri. et illius mulieris marie. Et repleti sunt omnis ira. et surrexerunt. et eiecerunt eum extra ciuitatem. et duxerunt eum usque ad suppellicium mortis super quem ciuitas illa erat edificata ut precipitarent eum. Ipse homo reddidit se inuisibilem eis qui dicebant perquirendo eum. et ubi est. Iesus autem transiens per medium illorum ibat. Lu. iij. Quare noluit sic mori. quod si uoluisset per istam mortem etiam saluasset totum mundum. Ratio quare noluit sic mori ut daret nobis instructionem uitae diuinitatis precipitatus qui sit ex peccato superbie. Quoniam enim demon uult aliquem precipitare in inferno. primo facit eum ascendere in suppellicium mortis superbie. Verbi gratia. primo de religiosis. quoniam enim religiosus uiuit deuote in claustris. seruando regulam et constitutiones talis uia plana vadit ad paradysum. sed dyabolus uolens ipsum precipitare in inferno ponit in corde suo hanc imaginationem dicens. Quare tu non uadis ad studium. et forte es es magister in theologia. et post professor regis. deinde episcopus. et sic dimittit deuotionem et obseruationem etc. Et quando est aliter in suppellicium mortis precipitatus. in

fernum. de quo dicit David dyabolo Deieciisti eos dum alleuarent. ps. lxxij. Idem de simplici clerico quoniam habet paruam beneficium. non curat de concubina. quod non posset uidere sibi et filiis. nec dat amicis. Dicit dyabolus. Ego faciam te ascendere. ponit in corde suo ut ponat se cum magnis dominis ut cum eis habeat beneficia etc. et quoniam sunt aliter precipitatus a dyabolo. Deieciisti eos etc. Idem de uobis laicis quoniam mechanicus uel laborator uiuit simpliciter de suo labore uel officio uadit recte ad paradysum per uiam planam. sed dyabolus ponit se in corde suo dicens. quare tu non es in periculo et in officijs uille ut talis etc. et quoniam sunt tunc nihil aliud querunt quam lucrum temporale. Deieciisti eos etc. Idem de mulieribus. quoniam enim mulier uiuit simpliciter. curat de domo de filiis. diligit uirum suum et obedit ei in omnibus licitis et honestis. talis mulier recte uadit ad paradysum. sed dyabolus ponit in corde suo ut sit domina. quomodo possit suppeditare uirum. et quod nihil faciat nisi ipsa ordinet. dicens. quare ego non faciam ut talis facit. et quare non ibo ut talis sic induta etc. Quot moriunt precipitatus. Ioseph dicit Job in persona precipitatus dyabolo. Eleuasti me et quasi super uentum ponens elisisti me ualide. Scio quod morti trades me. Job. xxx. Ecce ratio quare christus noluit mori precipitatus. Tertio fuit in periculo moriendi lapidatus. ut narratur a Iohanne euangelista. viij. et c. Tunc enim christus predicaret iudeis de sua diuinitate dicens. Amen dico uobis. Si quis sermonem meum non uidebit in eternum. Joh. viij. Tunc dixerunt iudei. Quae te ipsum facis. Non quid tu maior es patre nostro abraha. qui mortuus est. et prophetae mortui sunt. et tu dices. Si quis sermonem meum etc. Respondit iesus. Amen dico uobis. antequam abraha fieret ego sum. Tunc iudei dixerunt mortui et tulerunt lapides ut iacerent in eum. dicit Iohannes Iesus autem abscondit se. et exiit de templo. Quare noluit mori ista morte respondeo quod ad instructionem nostram ex peccato auaricie. Auarus enim est ut lapis durus et frigidus. nullus habens pietatem primo indiget. De auaro dicit Job. Cor eius indurabitur quasi lapis Job. xli. Auarus ergo mortuus et lapidatus. Tot lapidibus percussus quod sune modi auaricie. Primo lapis est primus modus auaricie qui dicitur rapina. Iste lapide percussus dicitur temporalis a dyabolo quoniam non sunt pretii de suis redditibus. quod non sufficiunt. tot sunt uanitates quas faciunt. et perquirent modos uarios etc. et suos uasallos. Secundus lapis dicitur symonia. Iste lapide percussus dicitur prelati clerici et

Bermo

religiosi q̄ nesciūt dare bñficia nec ministrare
sacra nisi cū pecunijs zc. totū oportet emere
Terti lapis dicitur vsura. Antiqui soli iudei la-
pidabant isto lapide. s3 mō z xp̄iani si p̄stent
aliqd̄ alicui. statim dicūt. vos dabit̄ mibi tm̄.
vsura est z dānatio. qz p̄stare nec etiā papa
posset aliqd̄ recipe sine pctō. **Q** dicit lapidant̄
isto lapide. **I**dē si hñt aliqd̄ v̄dere ad sperā
volūt ampli p̄t̄ expectatiōz. vsura ē. **I**dez si
p̄stāt sup possessiōes recipiūt fruct̄. vsura ē.
Idez si p̄ mutuo obligāt libertatē alteri ad
cauandū vl̄ molendū in suo molēdino. **S**i
ḡ vis cēsualia. sit p̄a emptio z p̄a v̄ditio. z p̄-
ciū sit iustū. **A**liē autē quouis mō q̄s capiat
pecuniā vel aliqd̄ equalēs vltra fortē. vsura
est z aiaz dānatio. vt p3. xliij. q. iij. putāt. imo
sola spes vsurariū facit. xliij. q. iij. si mutuo.
Quart lapis ē fraus male vendendo vel
male emēdo. **I**sto lapide lapidant̄ mercato-
res. tabernarij. hospitalarij z hmōi. **Q**ui-
tus lapis ē calūnia. **I**sto lapide lapidant̄ iu-
riste. aduocati. iudices. procuratores z notarij
q̄ calūniōse dilatāt q̄stīōes. faciūt q̄ durāt li-
tes q̄ diu sentiūt pecunias zc. **S**extus la-
pis ē q̄ dicitur detētio. **I**sto lapide lapidant̄ q̄ de-
tinēt sibi solidatā seruoz ancillaz decimas z
p̄mitias et legata defunctoz. nō cōplēdo te-
stamēta. **I**tē illi q̄ detinēt illud qd̄ inuenerūt.
Ecce q̄t lapides p̄ncipit̄ dyabol̄ p̄ hoīes. **J**o
xps noluit mori lapidat̄. **J**o dicit scriptura. **I**n
via ruine. s. auaricie nō eas et nō offēdes in
lapides. nec credas te vie laboriose ne pones
aie tue scandālū. **E**ccl̄. xxxij. **Q**uarto fuit i
piculo moriēdi itoricat̄ seu potionat̄. **I**p̄e
em̄ venit paup̄ in h̄ mdo. iuxta p̄phiaz **Z**ach.
ii. **E**cce ultra satis filia syon. iubilā filia hierl̄m.
Ecce rex tuus venit tibi iustus z saluator. ipse
paup̄. **E**t int̄m tenuit vitā pauperē in h̄ mdo
q̄ nō hēbat domū nec camerā post sermonē
s3 inuitabat̄ ab aliq̄ zc. **J**udei s̄o inimici sui
vidētes q̄ eū nō poterāt occidere nec p̄cipi-
tādo nec lapidādo voluerūt ip̄m potionare
secrete. z inuitabāt eū ad prandiū. z potestis
cogitare si faciebāt sibi falsam de arsenico s̄ b
limato potionādo vinū vel aliud. **D**e h̄ pro-
phetia i p̄sona xp̄i dicit. **T**u dñe demonstrasti
mibi z cognouisti. tu oñdisti mibi studia eozū.
cogitauerūt p̄ me cōsilia dicētes. **M**ittam̄
lignū in panē ei et eradam̄ eū de tra viuē-
tū. z nomē ei nō memoret̄ ampli. **D**iere. xj.
S3 xps q̄ oia sciebat nolēbat comedere d̄ ci-
bo venenato. q̄re noluit mori ista morte zc.

Ratio ad instruēdū nos v̄vitem̄ mortē poti-
onata ex peccato luxurie. **Q**ui em̄ vult aliūz
potionare cōiter ponit venenū in cibo dulci
z delectabili. **I**ta facit demon. **L**ib̄ dulcis z
delectabilis videt luxuria zc. s3 sibi ē venenū
peccati qd̄ aiaz occidit. **L**ib̄ ē venenat̄. nisi
fiet int̄ virū z vxorē fuando modū zc. **J**ob.
Nūquid poterit aliq̄s gustare qd̄ gustatum
affert mortē **J**ob. vj. q. d. nō. **N**ull̄ quātūcū
q̄ esuriret vel sitiret comederet cibū quē sci-
ret venenatū eē. **J**o dicit. nūquid poterit zc. **E**t
tu luxuriose comedis d̄ illo cibo quē scis ve-
nenatū veneno pcti mortalis. nisi sis infide-
lis. **Q**uito fuit i piculo moriēdi p̄ crucem
seu crucifix̄. **S**3 iste mod̄ moriēdi placuit
sibi z acceptauit. **V**idētes iudei q̄ nō poterāt
ip̄m occidere p̄cipit̄. lapidat̄. nec potio-
nat̄. dixerūt. moriat̄ crucifix̄ vel crucifica-
tus. z parauerūt crucē. **E**t tūc xps p̄dicabat
in illa puincia. s. galilee z sciēs q̄ iā iudei pa-
rauerūt crucē. dixit discipul̄ suis. **E**cce ascē-
dim̄ hierosolymā z filī hoīs tradet̄ p̄ncipi-
bus sacerdotū. z p̄demnabunt eū morte zc.
Math. xx. **I**ta q̄ nō violēter s3 gratis venit
ad mortē crucis. **E**t data snia a **P**ylato. nō
appellauit nec se excusauit. s3 dicit **J**oh. q̄ ba-
tulans sibi crucē exiuit in eū q̄ dicit caluarie lo-
cus. **J**oh. xix. **Q**uare iste mod̄ moriēdi pre-
alijs placuit sibi. **R**ūdeo. iā scitis q̄ totū ma-
lū tam aiaz vt pctm̄ ignorātie. inclinātiōes
male. q̄ etiā corpoz vt infirmitates. dolores
labores et finalit̄ mors. totū h̄ venit ex pctō
ade z ene. quare pctm̄ venit ex receptiōe illi
fruct̄ venit. **C**hr̄st̄ ḡ q̄ venit ad reparandū
oia mala tam aiaz q̄ corpoz. **I**p̄e em̄ est ille
fruct̄ de q̄ dicit **M**arie. **B**enedic̄ fruct̄
v̄tris tui. reuersus est fruct̄ ad arborē. q̄re
dicit̄ historie grecorū antiq̄ q̄ arbor crucis
erat de illo met ligno de q̄ adā recepit fructū
Jo q̄n xps fuit in arborē crucis tūc fructus
fuit in arborē restitū. et repauit oia mala q̄
ex pctō ade fuerāt secuta seruādo ordinē. q̄
sic mala aie venerūt p̄mo. deinde mala cor-
poris. **S**ic xps repando p̄rio recupauit ma-
la aiaz dādo remedia p̄ baptismū ex q̄ remit-
tunt oia pctā. z repauit sciam denūciādo no-
bis gl̄iā paradisi. **Q**ñ autē redibit cito z bñ cito
ad iudiciū generale z tūc repabit mala cor-
porū. qz tūc resurgem̄ impassibiles z imorta-
les zc. **E**cce rōem q̄re voluit mori i cruce. **E**t
de h̄ habet̄ figura **A**ume. xij. de serpēte eneo
suspecto i patibulo qd̄ totū figura fuit passio

De inuentione sancte crucis

nis xpi ex q̄ nos sum⁹ saluati. Ergo dicif in euāgelio. Sic moyses exaltauit serpentē in deserto. ita exaltari optet filiū hoīs. s. in cruce vt oīs q̄ credit in ipm nō peat s; habeat vitā eternā. **Joh. iij.** **Jō** dixit ap̄lus. **M**ibi absit gliari nisi in cruce dñi nri ihu xpi in q̄ est sal⁹ vita ⁊ resurrectio. **Q**uātū ad secundū **H** verbū ptractabit in psona de scā **Helena** crucē req̄retis. **N**ā post xpi passionē resurrectionē ⁊ ascensionē sancta crux faciebat in finita miracula. ex q̄b mlti pueriebāt ad fidē xpi **D**ixerunt iudei. **I**ta crux destrueret nos. iō abscondat ne a xpianis inueniat. et foderūt in mōte caluarie q̄si. xx. passus sub terra ⁊ ibi abscondērūt sanctā crucē. vbi fuit abscondita pannos. cc. et vltra. quousq; illa sc̄a mulier **Helena** m̄ **Cōstāntini** impatoris ipam inuenit. q̄ nouit fuit ad fidē puerfa ex mult⁹ miraculis sibi factis. ppter qd̄ illa sancta m̄lier venit hierlm̄ ad inq̄rendū crucē xpi. q̄ oēs iudeos sapientes corā se vocauit. **C**ū autē regina inq̄rogasset de cruce ⁊ de loco vbi fuerat domin⁹ crucifix⁹. ⁊ illi nullaten⁹ indicare vellēt iussit oēs igne cremari. **A**c illi timētes tradi derūt iudā dicitēs. **N**ic oia q̄ queris indicabit tibi. **I**ste em̄ totū scit. **A**d quē regina ait. **P**er crucifixū fame te pimā nisi mihi dixeris veritatē. **I**pm̄ igit̄ in puteū siccū iussit p̄ict. ⁊ ibidē molestia famis cruciari. **C**ū ḡ die septima inde extract⁹ ⁊ ad locū vbi sc̄a crux erat venisset ⁊ orasset. loc⁹ subito cōmouet ⁊ sum⁹ aromātū miri odoris sentit. **I**ta vt miraret iudas. ⁊ diceret manib; s̄ctis. **I**n veritate xpe tu es saluator mūdi. **E**t p̄cingēs se virilit̄ icēpit fodere. et. xx. passus foditēs tres cruces absconditas repit. **C**um autē crucē ab alijs discernere nescirēt. posuerūt eas ī medio ciuitatis ⁊ cū circa horā nonā qdā inuenis mortu⁹ deferret. iudas feretrū tenuit et pimā ⁊ secundā crucē sup corpus defuncti posuit. s; nequaq; ille surrexit. apponēs autē tertiā. defunct⁹ redijt ad vitā. **E**t multa alia miracula circa infirmos fuerunt ibidem facta. **D**yaabol⁹ autē ī aere vociferādo clamabat dī. **D**i iuda qd̄ fecisti. **I**nde meo s̄ria opat⁹ es. **N**ā ille me suadēte fecit pditiōez. ⁊ tu me renuēte crucē xpi inuenisti. **P**er illū multoz lucrāt⁹ sū aīas. pte videoz pdere iam lucratas **P**er illū regnabā in pplō. pte iā expelloz a regno. **R**ndit iudas. **X**ps te dānet in abyssum ignis eterni. **E**t baptisat⁹ ē. **E**t mlti iudeoz v̄sis tot miraculis puerfi sunt ⁊ baptisati in

gloriā dei. **D**e ista inuētiōe fit hodie festū. et potuit tūc dicere brā **Helena**. **M**ibi autē absit gliari nisi ī cruce dñi nri ihu xpi. **D**ica ē h̄ quāta fuerit virt⁹ crucis ad curandū om̄s infirmitates. ⁊ hodierna die est. nisi obftet q̄ sanitas corpis eēt aīe nociua. qz de⁹ nō ē occasio pcti. **M**ult⁹ est meli⁹ paia q̄ sint infirmi q̄ si essent sani. **N**ō ḡ recurrat̄ ad demones vl̄ ad p̄iuratores. s; ponat̄ sup infirmitatē emplastrū crucis xpi cū noie ihu cū calore deuotiōis ⁊ suauitat̄. tāta est virt⁹ crucis xpi q̄ habebis sanitatē. **Jō** cantat̄ mō. **S**alue crux sancta. salue m̄di glia. vera spes nra. vera ferēs gaudia. signū salutis. sal⁹ ī piculis. **V**irt⁹ crucis etiā apud infideles maxie per oia cōprobat̄. **N**ā refert **Breg⁹** in li. iij. dyalogoz. q̄ quadā die quidā iude⁹ romā veniēs. ⁊ declinata eēt iā dies ⁊ vbi remanere posset mime repisset. in quodā tēplo idolorū ad domitēdū se ptulit. **Q**ui ip̄ loci sacrilegiū p̄imelcēs. q̄uis fidē xpi nō h̄et. cū signo crucis se munire curauit. **H**oc tē at media euigilās vidit malignoz spiritū multitudinē et sathanā sedentē. ⁊ oēs ei assistētes. **E**t veniēs vn⁹ de malignis spiritib; adorauit euz. **C**ul ille. **U**n̄ venis. **E**t ille. **I**n tali p̄uincia fui et bella plurima cōcitraui. **H**ora bñ in legenda vsq; ibi. **V**as vacuū s; signatū. **A**d hāc vocē illa malignoz turba disputit. **J**ude⁹ autē ad ep̄m venit. ⁊ ei oia p ordinē enarrauit. ⁊ baptisatū suscepit. **Q**uātū ad tertiū. **H**ū p̄positū ptractabit ī psona cuiuslib; hoīs se credētis. **N**ā glia quā nos speram⁹ ī celo bēm⁹ p xpi crucē. qz in illa passus ē. iō null⁹ aī xpi passionē intrauit celū. s; s̄bat vel ad infernū vel ad locū purgādoz vel ad locū punloz siue lymbū vel sinū p̄factorū q̄ d̄r sin⁹ abrahe. **D**ica quō infern⁹ ē in corde t̄re vbi sunt domūcule vt ī corde pomi. **I**n sinu ḡ abrahe ibāt aīe s̄ctoz. p̄ma fuit **Abel** zc. ⁊ ibi expectabāt xpm̄ q̄ extraxit eos inde qñ surrexit a mortuis. **D**e **Hyp̄ha** **Zach. ii.** **T**u q̄z ī sanguie testamēti tui eduxisti vincetos d̄ lacu in q̄ nō erat aq̄. **D**ō autē ex quo xpian⁹ fit credēs in xpm̄ ⁊ est ei obediēs qñ morit̄ iā inuenit portā paradisi aptā in s̄tute crucis. **C**ruce xpi clauis est paradisi dicit **Raban⁹**. s; requirit̄ credentia ⁊ obediētia. ⁊ sic vadim⁹ ad gliam paradisi. quā p crucē habem⁹. **Jō** dicimus mō. **H**os autē gloriari oportet in cruce dñi nri ihu xpi. in quo est salus vita ⁊ resurrectio nra. p quē saluati ⁊ liberati sumus.

De sancta cruce iterum sermo.

Evacuatum est scandalum

Evacuatum est scandalum crucis. ad Gal. v. **Hic** declaratur quod est scandalum vulgare. Scandalum enim est vocabulum grecum. et in lingua nostra vulgari idem est quod impingere vel ledere vel cadere. verbi gratia. quoniam aliquis vadit per suam viam et non audivit se impingit in lapide vel alio ligno. hoc est scandalum. **U**n die beatus Thomas. secunda secunde. quod xliij. articulo. quod scandalum est dictum vel factum per se alteri occasio ruine. **E**t hoc ibidem pulchre declarat per similitudinem obicis. vide ibidem. **I**dem spiritus sanctus quoniam aliquis incipit bonam vitam vel in religione vel in militia vel in statu clericali vel in statu seculari. cavete ne impingatis per familiaritates vel alios. quod homines quod mulieres quod viduerunt. vadunt devote ad paradisum per viam bone vite. sed post modicum impingunt fragunt sibi collum peccato mortali. **I**dem dicit scriptura. **I**n via ruine. id est periculo. **I**n occasione peccandi. non eas. et non offendes in lapides. nec credas te vie laboriose ne ponas ante tue scandalum. **E**ccli. xxxij. **N**on adpositum. **I**n sacra scriptura invenitur triplex scandalum siue occasio peccandi per crucem christi. **P**rimum est discipulorum adherentium. et hoc veniebat ex ignorantia. **S**ecundum est hominum delinquentium. et hoc veniebat ex malicia. **T**ertium est personarum non credentium et hoc venit ex cordis duricia. **S**ed quidlibet istorum fuit evacuatum. **P**rimum fuit evacuatum per christi gloriosam resurrectionem. **S**ecundum fuit evacuatum per celi gloriosam apertionem. **T**ertium per crucis christi miraculosam inventionem. **I**dem dicit thema. **E**vacuatum est scandalum crucis primum secundum et tertium. **D**ico primo quod primum scandalum seu occasio cadendi in peccatum est discipulorum adherentium. scilicet apostolorum et aliorum. et hoc veniebat ex ignorantia. **A**n christi passionem et resurrectionem omnes discipuli valde scandalisabant de cruce christi inquam quod non possent patienter audire nec credere quod christus obiret in cruce. **U**n cum sel christus diceret eis quod oportebat eum ire hierosolimam et ibi multa pati a senioribus et scribis et principibus sacerdotum. et occidi in cruce. et tertia die resurgere. quoniam discipuli audierunt talia scandalisati sunt. inquam quod Petrus assumens ihesum cepit increpare eum dicens. **A**bsit a te domine non erit tibi hoc. **Q**ui conversus dicit Petro. **V**ade post me sathana. scandalum mihi es. quia non sapias ea que dei sunt. sed ea que hominum. **M**ath. xvi. **N**ota. **V**ade post me sathana. id est adversari. scandalum mihi es. quia non sapias ea. **S**upple. per similia que dei sunt. sed ea que hominum. **P**ro

huius declaratio nota similitudinem quoniam aliquam civitatem ab inimicis obsessam cui rex est potentissimus ab hominibus civitatem datur per similitudinem regi ut per potentiam et violentiam liberaret civitatem. dicens. ex quo vos domine estis potentes liberate civitatem et gentem vestram per potentiam. ecce per similitudinem hominum. sed per similitudinem dei est ad oppositum. **N**am hoc christus verus rex et messias esset summe potens ad liberandum civitatem generis humani per potentiam et violentiam. tamen noluit sed per humilitatem et patientiam et iustitiam satisfaciendo patri voluit liberare et ipsam redimere. **I**stud est per similitudinem dei. **D**e hoc propheta. **N**on enim cogitationes mee cogitationes vestre. neque via mee via vestre. dicit dominus. **Q**uia sic exaltant celi a terra. sic exaltate sunt via mee a viis vestris. et cogitationes mee a cogitationibus vestris. **I**sa. lv. quod per similitudinem petrus et alij apostoli nesciebant per similitudinem dei sed hominum. id est errabant. propter quod dixit christus Petro. **N**escitis ea que dei sunt. **I**deo scandalum apostolorum veniebat ex ignorantia. **I**dem dicit eis christus in nocte passionis. **D**es vos scandalum patiemini in me in ista nocte. **M**ath. xxvj. **E**t hoc quod omnes fugerunt quoniam iuxta per similitudinem dei christus permisit se capi et ligari etc. et per humilitatem patientiam et iustitiam voluit mundum liberare. **I**dem quoniam discipuli videbant crucem maledicebant eam dicens. **O** maledicta crux. **S**ed hoc scandalum fuit evacuatum per gloriosam christi resurrectionem. quoniam christus apparuit eis. et aperuit illis sensum ut intelligerent scripturas. **L**u. xlv. **E**t intellexerunt fructus provenientes ex cruce. **P**rimus quod christus ex passione crucis affecit est gloria corporis. scilicet impassibilitas claritas. agilitas. et subtilitas. **S**ecundus fructus de liberatione sanctorum patrum de inferno. quod intelligentes apostoli tunc benedicebant deo. **T**ertius fructus de universalis redemptione quod solvit peccatum superabundans per omnes. multi nolunt exire captivitate. culpa est eorum et non domini que solvit. **Q**uartus fructus est. quod ex passione christi in cruce porta paradisi fuit aperta omnibus creditibus que ante fuerat clausa omnibus generaliter ultra quinquaginta annos. **P**ostquam autem apostoli intellexerunt hoc clare sicut in die veneris sancta et sabbato scandalisati maledicebant crucem in morte calvarie fixam. sed in die resurrectionis illuminati suppliciter eam adorabant dicentes. **T**ua crucem adoramus domine. tua gloriosam recolimus passionem. **N**ota hoc moraliter de adoratione et benedictione crucis. **S**ecundum scandalum crucis fuit hominum delinquentium. et hoc veniebat ex malicia. **A**ntiquum enim crux erat supplicium et patibulum malefactorum sicut mors furca. unde nimirum si malefactorum scandalisabant maledicendo crucem. sic mors

De inuentione sancte crucis

latrones, homicide, et peditores maledicunt furcā et q̄ eā fecerūt ex malicia q̄ p̄seuerāt in peccis suis et timēt suspendi. Ita erat tunc de cruce qm̄ eā videbāt. Boni autē nō timebant scandalū. **Iō** dauid. Pax multa diligentibz legē tuā. et nō est illis scādālū. ps. cxviiij. **Sz** scandalū fuit euacuatū per celi lumiosam ap̄tionē. Post xp̄i passiōē p. ccc. annos in roma erat quidā impator. s. **Cōstantin⁹** ante p̄uersionē em̄ erat infidel' et idolatra. tūc ep̄is p̄sida rebella uir p̄ romanū imperiū. et p̄gre/gata ē iuxta danubiū fluiū mltitudo innum̄erabilis barbaroz volētes fluiū trāsire et oēs regiōes vsq; ad occidētem suo dominio subiugare. **Nō** ut **Cōstantin⁹** impator cōp̄erit. castra mouit et p̄ danubiū se cū suo exercitu collocauit. Barbaroz autē crescēte multitudine et iā fluiū trāsēute **Cōstantin⁹** nimio terrore cōcutit. qz nō poterat fugere. nec bñ i tāta mltitudine p̄liare. Sequēti igit nocte ab angelo excitat' et ut sursum respiciat admonet. Qui in celū aspiciēs vidit signū crucis ex clarissimo lumine. et hūc titulū lris aureis scriptū. **In** h̄ signo uincēs. Qui celesti uisione p̄forat'. similitudinē crucis fecit. et ip̄am aū suū exercitū ferri iussit. irruensq; in hostes. ip̄os in fugā vertit. et multitudinē maximā interfecit. Tūc **Cōstantin⁹** oēs tēploz pontifices cōuocauit. et cur' h̄ signū esset diligēt' requisitū. Quibz se nescire dicētibz. quidā xp̄iani aduenerūt. et ei scē crucis mysteriū et fidē trinitatis plen' enarrarūt. Vidēs ḡ impator q' p̄tute scē crucis talem habuit uictoriā. dixit. q' tā mirabile signū nō debebat eē sup̄plicii malefactoroz. Tūc fecit legē p̄ totū mūdū q' signū crucis nō esset supplicii s; refugii delinquentiū. Prop̄ h̄ de cetero crux xp̄i fuit dilecta a delinquentibz et malefactoribz et honorata. et mādauit fieri furcas ad supplicium malefactoroz. Ecce quōd fuit euacuatū secundū scandalū crucis. et de cetero si malefactores poterāt fugere ad tēplū dei et tenere se ad crucē liberabāt. **Iō** aug'. Crux q̄ erat supplicii latronū iā trāsijt ad frontes impatoroz. **Nō** hic moralit' de p̄fidētia n̄ra i infirmitatibz et p̄tra picula i cruce ponēda. qz si impatori infideli uictoriā cōtulit. q̄nto magis xp̄ianis si habem' in deo deuotionē salutē impetrabit. **Nū**de signare iuxta p̄phiaz **Cañ. viij.** Sub arbore malo suscitauit te. **Ibi** corrupta ē mater tua. **Ibi** violata est genitrix tua. **Pone** me ut signaculū sup̄ cor tuū. ut signaculum

sup̄ brachiū tuū. **Et** loquit' ecclie xp̄iane. q̄ ē filia synagoge. qz et discipuli xp̄i q̄ ecclia p̄m̄ i tuā inceperūt filij erāt synagoge. **Iō** deus pos salomonis dic' ecclie. **Sub** arbore mali. s. crucis. q̄ fecit vnū pomū albū et rubicū/dū. s. xp̄m. suscitauit te. s. ecclia xp̄ianā. q̄a tūc incepit. **Ibi. s. in** xp̄i passiōe corrupta est mat' tua. s. synagoga. crucifigēdo messiā. **Iō** tu pone me ut signaculū sup̄ cor tuū. ut signaculū sup̄ brachiū tuū. **Nū**dit modū signādi ecclie xp̄iane. s; aliq' faciūt oppositū signātes se sup̄ ventrē. faciētes crucē beati Petri que neminē saluat. **Fac** sup̄ brachiū. s. de scapula ad scapulā isto mō. **Si** cū deuotiōe facis crucē ip̄a liberabit vos ab oibz piculis. **Iō** dic' ecclia. **Salue** crux sc̄ta. salue mūdū glia. **Tertiu** scandalū est p̄sonaz nō credentiū. **Et** istud uenit ex cordis duricia. **In**credulū em̄ ut iudei agareni et pagani scādālisant' audiētes q' de' fuit i cruce insp̄sus. cū tñ iudei habeāt clare i suis libris et p̄phetijs q' messias debebat i cruce pati. ut p̄z in ps. **Hely** hely. i. deus de' me' respice. **In** q̄ dauid' plix loquit' de xp̄i passiōe. **Ite** **Isa. liij.** **Dñe** quis credidit auditui n̄ro. et brachiū dñi cui reuelatū est. **Et** ascēdet sic uirgultū corā eo. et sic radix de t̄ra sitiētī. **Nō** ē sp̄s ei neq; decor et c̄ q̄ sequit'. **Et** loquit' de messia et de passiōe zc. **Nec** de alijs pōt exponi nisi de eo. fm̄ q' etiā iudei de eo exponūt. **Ite** moyses de captiuitate iudeoz dixit. **Et** erit uita tua q̄si pendēs aū te. **Timebis** nocte et die. et non credes uite tue. s. messie. **Iudei** ḡ nō possūt se excusare ex igr̄atia s; ex duricia. dicēdo. **Uō**spentes n̄ri mortui sunt iudei zc. **Nec** agareni poterūt se excusare ex ignorātia. qz machomet' dic' al/chorano q' credāt euāgelijs xp̄i. q̄ dicūt xp̄m crucifixū fuisse in c̄tū hō s; allegant duriciā dicēdo. **Ducam** ad mortē patrē meū. **De** isto scādalo dic' ap̄l' us. **Hos** p̄dicam' xp̄m crucifixū. iudeis q̄dē. **supple** est scandalū. gentibz. autē stulticia. **Coz. i. zc.** s; h̄ scandalū euacuatū est a multis iudeis qui tūc erāt i hierl'm p̄ miraculosā crucis inuētiōez. **Dicat** de inuētiōe miraculosa sc̄te crucis p̄ sanctā **De** lenā impatricē **Cōstantini** impatoris matrē q̄ uenit hierl'm ad q̄rendū crucē dñi. **Intel**ligētes iudei q' p̄pter h̄ uenerat. tenuerūt p̄siliū. determinando ne aliq̄d sibi diceret de hac materia. **Que** uocauit oīs sapiētes zc. **Rota** de historia. sic em̄ euacuatū est scandalū crucis. dimissa duricia. uisio tot miracul'

Sermo

Et iudas q̄ crucē inuenit baptisat. z Quiri-
acus appellat. z hierosolymis defuncto ep̄o.
ibidē in ep̄m ordinat. Deinde p̄ xp̄o marty-
r effect⁹ est a iuliano apostata. Cōuersi autē ad
fidē xp̄i cantabāt dicētes. Nos autē gl̄iari oz
in cruce dñi n̄ri ihu xp̄i. in q̄ est sal⁹ vita z re-
surrectio n̄ra. p̄ quē saluati z liberati sumus.
Moralit̄ dicat h̄ de medicina cruc̄ adhi-
bēda 5 infirmitates dicēdo ih̄s cū signo cru-
cis. **Uñ dic̄ Greg⁹.** Si nosse desideras cru-
cis virtutē. crux est infirmoz virtus. egrotā-
tium medicina.

De corona domini.

Coronā de spinis

Ciposuerūt capiti ei⁹ **Joh. xix.** Sic
sancta m̄r eccl̄ia heri fecit festū et
solēnitatē de sc̄ta cruce dñi n̄ri ihu xp̄i. eo qz
i ea fuit pass⁹. ita hodie ordo n̄r frat̄z p̄dica-
toz facit vbiqz p̄ totū mūdū festū de corona
dñi. de q̄ fuit coronat⁹ i sua passiōe i die vene-
ris sc̄ta. Et de ista materia erit etiā sermo n̄r.
Salutes etiā h̄go maria zc̄. Pro introducti-
one materie p̄dicādē sciēdū q̄ int̄ alias ma-
gnas reuelatiōes q̄s xp̄s fecit b̄rō **Johi** euā-
geliste in apōc. fuit vna valde clara de mate-
ria hodierna. de q̄ ip̄e dic̄. **Vidi celū aptū.** et
ecce equ⁹ albu⁹ z q̄ sedebat sup̄ eū vocabat̄ fi-
delis z verax. z cū iusticia iudicat z pugnat.
Oculi autē ei⁹ sic flama ignis. z i capite ei⁹ dya-
demata multa **Apōc. xix.** **Dic** sūt sex clausule
z bñ norādē. **Prima** ibi. vidi celū aptū. **Ista**
aptura siḡt incarnatiōz xp̄i. qñ de celo voluit
venire i vtero h̄ginali. **Tūc** em̄ d̄r celū fuisse
aptū. sic qñ aliq̄s dñs dat allqd̄ donū d̄r h̄re
bursam aptā. **Ita** etiā d̄r de illo mario dono
filij dei quē d̄r p̄r donauit p̄ n̄ra redēptione
qñ misit ip̄m in hūc mūdū. **Jō** d̄r celū fuisse
aptū. **Sc̄da** ibi. **Et ecce equ⁹ albu⁹.** **Ecce** h̄ cō-
uersatio xp̄i. **Equ⁹** albu⁹ fuit ei⁹ gl̄oriosissimū
corp⁹. qz sic regit a milite freno z calcaribus
amoris z timoris eq̄tans sup̄ sellā. **Sic** cor-
pus xp̄i fuit a sp̄sctō gubernatū freno t̄pan-
tie z calcaribz amoris z timoris filialis v̄l re-
uerētilis. sedēs i sella h̄ginitatis vel purita-
tis. **Talis** em̄ decebat vt esset nob̄ p̄ntifex sc̄-
ctus innocēs. impollut⁹. segregat⁹ a pctōri-
bus. ad **Heb. vii.** **Tertia** ibi. z vocabat̄ fidelē
z verax. s. in doctrina euāgelice p̄dicatōnis.
Fidelis. s. ad cōplendū oēs p̄missiōes factas
i veteri testamēto. **Verax** qz doctrina euāge-
lica quā p̄dicauit. purā z verā et certā p̄tinet

veritatē. **Quarta** ibi. z euz iusticia iudicat et
pu. et h̄ in hūani generis redēptiōe. qñ vo-
luit facere sine violētia z potētia. s. cū hūili-
tate patia z iusticia satisfecit p̄ri. pugnādo p̄
nob̄ in die vener̄. **Quita** ibi. **Oculi** autē eius
sic flama ignis. s. in ei⁹ gl̄iosa resurrectiōe. **Rō**
qz sic flama. deitas. aia. et corp⁹ s̄l̄ ascēderūt
gl̄iose resurgēdo. **Sexta** ibi. z i capite ei⁹ dia-
demata multa. **Ego** q̄siui amore v̄zi i sacra
sc̄ptura. xp̄s q̄t coronas habuit. **Et** inuenio
q̄ ad similitudinē papevl̄ impatoris habuit
tres coronas.

Prima fuit de sapia diuināli.

Secūda fuit de p̄nia corpali.

Tertia fuit de p̄sidentia generali.

De sc̄da at̄ loq̄t̄ thema. **Coronā** d̄ spinis zc̄.
Et d̄ ista sit solēnitās hodierna **Dico** p̄riō
q̄ rex n̄r ih̄s xp̄s fuit coronat⁹ in h̄ mūdō de
corona d̄ sapia diuināli. **Pro** cur⁹ declaratiōe
sciēdū q̄ sapia recte d̄r corona triplici rōne.

Pr̄ia qz corona i capite portat̄. qui aliū de
portaret non diceret̄ coronat⁹. **Sic** sapia ad
instar corone i capite residet. **Jō** d̄r vulgarit̄
de p̄sona sapiente. **Quō** h̄z bonū caput vel
bonā testam. **De** ista d̄r. corona aurea sup̄ ca-
put ei⁹ exp̄ssa signo sanctitat̄. **Eccl̄. xv.** **No.**
exp̄ssa signo sanctitat̄. **Aliq̄** h̄nt coronā sapi-
entie i capite. qz sūt apti i aliqua facultate v̄l
theologie v̄l iuris zc̄. ad legendū. dīputādū
p̄dicandū. s. nō est exp̄ssa signo sanctitat̄ s̄
vanitat̄. qz sc̄cia z eoz vita nō p̄cordat cum
diuia sapia. s. qñ vita p̄cordat cum sapia tūc
corona sapie ē exp̄ssa signo sc̄ctitat̄. qz h̄nt ma-
gnā sc̄cia z deuotiōz z bonā p̄scia. **Sc̄da**
rō est. qz corona caret termis. s. sine z p̄ncipio
Jō d̄r dyadema q̄si duo demēs. finē. s. z p̄nci-
piū. **Habet** em̄ figurā circularē z nō q̄drā-
gularē. **Ita** sapia diuia caret sine et p̄ncipio
vt de⁹. **Sic** em̄ i figura circulari finis vnif
p̄ncipio. ita p̄sona sapiēs q̄cqd̄ facit. facit ad
laudē dei z nō ad vanā gl̄iā seu lucrū. vel p̄t
honores seu dignitates mūdanas acq̄redo
Sec⁹ de multis q̄ h̄nt sc̄ciaz s̄z nō diuinā. qz fi-
nis eozū nō vnif p̄ncipio. s. deo. **Verbi** gr̄a.
Multi sūt sapiētes i legibz q̄ laborauerūt in
studio. p̄ncipiū ē a deo. qz oīs sapia a deo est.
s. videam⁹ d̄ sine vtz sit ad deū v̄l mōm. **Si**
em̄ finis eoz ē mūdān⁹ z nō diuin⁹. p̄ncipiū
est a deo. finis h̄o nō. **Si** em̄ h̄o int̄rogaret
studētēs dicēdo. q̄re studes. q̄ est int̄ctio tua
oēs r̄nderēt. vt postq̄ fuer̄ o bacca lar̄ius vel
doctor vadā ad patriā et ducam **pro. zc̄.** **cro**